

Land, — at den er en særlig Betingelse for, at dette hele Spørgsmaal af Hans Majestæt Kongens Regjering kan ledes til et heldigt Udfald. Vi tro, at dette er en Sætning, der bør modsiges; vi vide ikke, om Ordningen af vore indre Forhold overhoved har Noget at betyde for dette Spørgsmaal — derom kan der være forskellige Meninger, maasse har den Sntet at betyde —; men det tror jeg, at man i alt Fald med Sikkerhed kan sige, at det ikke kan tjene til at lette Ordningen af disse Forhold, at man forsøger paa at tilbagetrænge dette Things Magt og Myndighed, at man forsøger paa hos os at gennemføre den Lære, som ingen Hjemmel finder i Forsætningen, at Regjeringen nødvendigvis skal være udgaaet af Folkethingets Flertal, og at Regjeringen nødvendigvis til enhver Tid skal være i Overensstemmelse med dette. Det tror jeg i alt Fald, at man kan sige, at det vil ikke kunne udøve nogen særlig heldig Indflydelse paa dette Spørgsmaals videre Udvikling og Løsning.

Masmussen: Det er et sjældent Tilfælde, at Rigsdagen foretager sig at vedtage Adresser til sin Konge; det er saa sjældent, at det endog saa endnu er enkeltstaaende i de 25 Aar, hvori vi have haft en fri Forsætning. Man maa altsaa spørge: Hvad er der da i Veien, siden Rigsdagen ser sig foranlediget til at foretage dette Skridt, at henvende sig til sin Konge? Ja, vi se jo desværre, hvad der er i Veien, det udtales jo baade i Landstingets og Folkethingets Adresse, og det er et uomtvisteligt Bevis for, at det er Sandhed, at Tilstanden er den, at Rigsdagens Arbejde er for langvarigt og for byrdefuldt og ikke svarer til Forventningerne. Jeg tvivler heller slet ikke paa, at hvis Spørgsmaalet blev forelagt den tredie Faktor i Lovgivningsværket, nemlig Ministeriet, vilde det svare affirmativt ligesaa. Jeg forudsætter altsaa, at Ministeriet er enig i, hvad vi se, at Landstinget og Folkethinget ere enige om, nemlig at Maskineriet ikke gaar rigtig. Saa ligger det jo nær at undersøge, hvad der da egentlig er at gjøre derved. Men det skal jeg ikke besfatte mig med, thi det Spørgsmaal maa overlades til hans Majestæt Kongen, og jeg er overbevist om, at naar begge Rigsdagens Afdelinger henvende sig til Hans Majestæt Kongen, da vil han samvittighedsfuldt tage under Overveielse, hvad der er at gjøre. At en Tilstand som den, der har givet sig Udtryk i disse Adresser, skal vedblive at bestaa, det kunne vi dog ikke forudsætte. Jeg kan ikke vel tro, at et ansvarligt Ministerium, som Kongen betror til at staa i Spidsen for Landets Styrelse under saadanne Omstændigheder, ikke skulde ville bruge de Midler, der staa til dets Raadighed og søge at bewirke en Forandring heri. Hvad Ministeriet i saa Henseende vil, veed jeg naturligvis ikke; men at Ministeriet skulde medvirke til, at en Tilstand, om hvilken Alle ere enige i, at den er uholdbar, fortsætter sig, kan jeg ikke tro.

Jugenting er mere sløvende, Jugenting er mere sønderbrydende, end at et konstitutionelt Maskineri gaar istaa. Den Tillid og Agtelse, som Befolkningen næver og fremdeles skulde blive ved at nære for Statsforfatningen, bliver sønderbrudt; den Lyst, som forskellige Mænd, og navnlig de Mænd, som vi helst maa ønske skulle tage Sæde i de lovgivende Forsamlinger, kunne nære dertil, taber sig; de holde sig tilbage, lade sig afftrække og ville ikke undertaste sig den Tortur, der er forbunden med at ligge ved Rigsdagen et halvt Aar og mere end et halvt Aar ad Gangen, og saa vende hjem med uforrettet Sag; det er en Tilstand, som er utaalelig. Men naar vi saa spørge om, hvorvidt Hans Majestæt Kongen ved Hjælp af den Ret, der ifølge Grundloven er ham tillagt, og ved at anvende Midler i Behold til Grundlovens Forskrifter kan raade Bod paa det, der er i Veien og tilveiebringe en Forandring, saa er jeg meget bange for, at det vil bekræfte sig, at det ikke staa i Kongens Magt. Jeg er bange for, at Staden, Skavanten ligger i selve Statsforfatningen, og det er ikke en Frygt, der fornylig er opstaaet hos mig eller Andre, men som allerede opstod i det Aar, vi havde Kampen om Sunigrundloven. Allerede den Gang blev det forudsagt af Mange, at det tidligt eller sildigt vilde vise sig, at en Forsætning, der er bygget paa de Grundfætninger, hvorpaa Forsætningen nu hviler, ikke kan gaa i Længden. Jeg skulde for mit Bedkommende ønske, at der kunde findes Midler til at raade Bod paa den Tilstand, som nu er tilstede, uden at ty hen til en Forandring af Forsætningen. Det kan jo ogsaa være, at det kan lykkes — jeg veed det ikke; det kan jo være, at Kongen ved sin ophøiede Stilling kan mage det saaledes; men Et vil jeg sige: dersom Kongen skulde faae det Raad af sine Raadgivere at ty hen til i det Uendelige at benytte den Oplosningsret, som indeholdes i Sunigrundloven, da er det et Middel — ja, jeg vil nødig bruge stærke Udtryk, men det var i alt Fald et beklageligt Middel. Vi vide jo godt, at den store Del af Befolkningen, den, der er den største i Antal, er i Virkeligheden den svageste; vi vide meget godt, at vi møde en Uendelighed af Modstand fra de i Samfundet høiere Stillede's Side, saaledes at vi, der ere lavt stillede i Samfundet, som oftest maa bukke under; men det kunde ogsaa tænkes, at hvis dette Middel blev brugt i meget stor Udstrækning, at det kunde ende med noget ganske Andet. — Jeg er altsaa fuldstændig enig i, at den Sætning, der indeholdes i Slutningen af andet Stykke af den Adresse, som nu forhandles her i Landstinget, er sand. Der er derimod i den første Sætning af det samme Stykke udtaalt Noget, som jeg paa ingen mulig Maade kan tiltræde, og jeg kan heller ikke tro, at nogen af dette Things Medlemmer har ventet, at jeg for mit Bedkommende skulde kunne tiltræde den Ud-